

alanyokat teremtenünk. Hogy erre az iparfejlesztés tényleg képes, azt a régebbi iparfejlesztési törvények tapasztalatai kelletőképpen igazolják. 1881-től 1910-ig az állam 296 új gyár létesítésére és régebbi vállalatok kibővítésére szubvencióban **negyvenegy millió koronát áldozott.** Ezzel szemben kikötötte 150 millió korona álló tőke befektetését és 40000 munkás alkalmazását. Az eredmény az volt, hogy ezeknek a vállalatoknak a befektetése és munkáslétszáma a kikötött összeget, illetve létszámot **jóval meghaladta és évi termelésük elérte a 350 millió koronát,** ami két és félmilliárd összes ipari termelésünk mellett igen jelentékenynek tekinthető.

Köztudomású az is, hogy az adóelengedések, illetve mentességek az államra nézve nem terhet, hanem ugyiszólván jövedelmező befektetést jelentenek, mert mint *Wekerle* Sándor számításai igazolják, az adóelengedések, illetve mentességek összege rendszeresen már az első esztendőben posta- és vasuti szállítási díjakban különösen pedig a munkások által fizetett fogyasztási adóban megtérül.

Az angol bankkamatláb felemelése.

Londoni jelentés szerint a *magánkamatláb erősen emelkedő tendenciát mutat.* Általánosan várják az Angol bank kamatlábának fel-emelését, miután — ahogy az Esti Újság már napok előtt jelentette — a tömeges orosz-szági aranyvásárlások folytán az angol bank már hetek óta nem tud aranyat kapni. Ez a körülmény és általában a konjunktúra a bankkamatláb felemelését szinte *elkerülhetlenné tesz.*

Szerbiai levél.

— A magyar kereskedelem és ipar feladata. —

Nis, május 4.

(*Alkalmi tudósítónktól.*) Alig négy évtizede, hogy Szerbia, ez a fiatal balkánállam önálló lett. És íme, a napjainkban lezajlott háboru eredményeként területét a rokkant török birodalom rovására, az előzőnek máris *kétszeresére növelte.* S lehetetlen elismeréssel nem adóznunk annak a produktív munkásságnak, amelyet a szerbek az ujonnan szerzett területeken — a személy és vagyonszükséglet helyreállítása után — kifejtettek, hogy a régi Szerbiát és az 1913. esztendő szerzeményét *ne csak politikailag, hanem gazdaságilag is erős egységgé forraszták.* Elmondhatjuk, hogy a háboru sikere okozta munkakedv, pezsgő elevenség és terméshozzájárulása az ennek nyomán járó föllendülés és jólét mutatkozik úgy az állami élet, mint a magánosok minden működési terén. Ettől a szép készültséggel indult munkától kell remélnünk nekünk is, hogy *Szerbiával való kereskedelmünk* — az utóbbi évek pangása után — *újra lendületet fog venni és hogy a régi és új Szerbia összeforrasztása a magyar kereskedelem és ipar hozzájárulásával fog végbemenni.* Hogy ez nem optimista magyar hű ábrándozás, hanem közgazdasági momentumokból szigorú következtetéssel fakadó tény, azt talán már a közeljövő eseményei is igazolni fogják.

Köztudomású, hogy Bosznia és Hercegovina anneksziójáig a szerb piacot ugyiszólván monopolizáltuk, de ez és a később keletkezett *vámháboru* által előbbi biztos pozíciókat teljesen elvesztettük, pedig ez a vagyos és fejlődő ország van és volt hivatva arra, hogy ott — a még most is, de főként az 1906. év előtti jelentéktelen iparnál fogva — a magyar ipartermékek, mint a hoz-

zánk történelmi hagyományok folytán *fűző-dő és legközelebb eső fogyasztási területen* piacra találjanak. Helyzetünk a szerb piacon az 1906-tól 1910-ig húzódó vámháboru következtében mindinkább rosszabbodott, amit az *agrárvédő politikánk* még jobban elősegített azzal, hogy az örlési forgalom megszűnt után elterelte Budapestre a szerb gabonát, majd meg hogy az állategészségügyi intézkedések örve alatt, kitiltotta a szerb élőállatok behozatalát hazánkból. Ennek aztán meg lett az az eredménye, hogy Szerbia — a szükségtől kergetve, belekerülve a világkereskedelemből forgatagába — dacára minden akadékoskodásainknak, 1910-ben rekordüzletet ért el, amely mellett természetesen a bevitel is igen sokatmondó számokkal szerepelt, mindkettőben jelentős helyet foglalván el a *németek*, akik a szerb piacról való kiszorulásunk után ügyesen használták föl a kínálkozó kedvező konjunkturákat. E, most felsorolt ballépéseinkből, magyarázható meg továbbá az is, hogy Szerbiában — a jelentékenyen fölemelt ipari védvámok oltalma alatt — nagy gyorsasággal kialakult a szerb gyáripár, melynek rohamos voltára elég legyen felemlítenem, hogy a sokat emlegetett 1906. évtől 1911-ig *266 gyár létesült*, melyeknek berendezéseit, mallesleg szólva, szintén a németek szállították.

Szerbia östermelő állam lévén, makacs-kodó huza-vonánkat megunva és a szükségtől is üzetve, terményei elhelyezésére újabb piacot keresni kényszerült, ami — tekintve most a háboru után is 1.000.000 darabra rugó állatállományát, élő és vágott baromfi készletét, szilvatermését, zsir, tojás, fa és dohány, de mindenekfelett gabona produktumát, amelyeknek mindegyikéből tekintélyes feleslege van, nem csekély fontosságu kérdés volt számára. És Szerbia az *elvesztett magyar piac helyett újabbakat talált Belgiumban, Törökországban, Itáliában, Egyiptomban* és amelyet nagy fontossága miatt először kellett volna említenem, *Németországban*, ahol e terményeket igen szívesen fogadták. S ez a körülmény, hogy a német piac

Mennyi baj, visszasság, hideg inkonveniencia, közöny és kulturátlanság és mégis mennyi meleg szín, termő lehetőség, szerelmes jövővágyakozás van e városban! A beteg polgármester széles ablaku szobájában pihenő alvásában gyűjti az erőket a holnaphoz és itt, e görbe, templomegetti utcában egy nagy szegedi költő álmodik a legszűkebb honszeretet kertjében nőtt dicsőség-azaléáról. Valahol — nem is messze a tavaszi éjszakai Tiszától — egy prófétai kedélyű, heroikus emberbarát szövö a szociális akarások gondolatban olyan erős pókhálósövetét (nappal az alföld bűnösen előjogosított baktérium-miriádjainak csatasorait reszketteti), egy kis kocsmában most isszák a kétségbeesés borát e város hitevesztett nagykedélyű öregjei és kóbor fiataljai, írók, akik politizálnak, városépítők, akik versekben élnek; rideg dogmái fenségével Prokrusztér-ágyán szorul álomban ökölbe valahol a szociáldemokrata párttitkár eres férfléke e város botor nemtörődömsége felett; egyek érzik, hogy tizezrek szeretnének, egyek tudják, hogy tizezrek tudnának és mégis mind-mind elkerüli egymást, nem talál egymásra, nem hisz egymásnak, tragikus, ájult sorsüldözöttségben.

Nincs öntudata ennek a városnak. A Vá-

ros nem tudja, hogy van, nem érzi, hogy lennie kell, nem vágyódik azután, hogy mindig és más, nagyobb, igazabb legyen. Városok, ha egy bizonyos életkort érnek, erkölcsi és értelmi öntudatra ébrednek. Némelyik a történelem termő talajába ereszti gyökerét és jelentőségét egy szimbolumban hordja zászlaján és polgárai szívében; olyik létét és fennmaradását valami nagy esethez fűzi, a mely véletlenül, sorsképen vele megesett. A nemzeti fővárosokat a népek szíve dobbanása élteti, minden harangjuk minden ütemében a lét vagy nem lét nem kételye, de nagy akarása bug, csak a nagy falvak, a termőföldhöz, egyedül a humuszhoz tapadó közösségek öntudatát nem szüli meg a közösség nagy életenergiája.

Ezt a várost is évtizedekig éltette az egykori nagy árvíz, a várost és lakosságát pusztító; mártírok emléke, királyi szavak legendája, országos és nemzeti erőfeszítések muzsikája alkotta meg wagneri vezérmotívumát, de minden megfakult az idővel és ma lomhán terül az éjszakai, tavaszi Tisza partjai mellett és mozgása olyan mint az elhajított kődarabé, egyre lassuló az egyszerű nyert végsébségben. Sehol egy igazán nagy egy valóban világos koncepció, sehol egy

komoly célban acélozódva társuló férficsoporth; széles, fejedelmi aszfalt az utcákon, vízhiány az emeleteken; ragyogó lánc az elektromos és gázvilágoknak és sötét borisnáság és kilenc órai kapuzárás, nyolcszor egymásután *Böském* a színházban, halódó egyesületesdi és a többetakarók pipadohányszagu kliviccelése a homoki szőlőkben és a füstös kávéházi asztaloknál.

A hatóság bürokrata, a társadalom elszigetelt, társaságiatlan, a gazdasági élet kiesinyes és tájékozatlan, a tőke gögös és gyáva, a földbirtok feudális korbelt, a sajtó szegény, a művészek részvétlen részvét kegyeren élők, az iskolák kevesek. Nincs semmi a népszórakozásra, még sétálni sincs hol és Ujszegeden tegnapi süteményt ha kapsz a cukrászdában, de mai, egyre friss szunyogok szívják ki a véredet, mint valahol az egyenlítő szigetein moszkito-rajok a néger rajkók vérére.

Egyszázezer ember érzi, sinyli, ha nem is tudja mindezt és a társadalom mégis erőtlens, még jó, ha kasztokban, mert inkább sehoggyse él és a familiáris kapcsolat az egyetlen az emberek között, mint valahol legelő a világtörténelemben. A szegedi ember nem érzi magát szegedinek és a város is csak tör-

Ha „SZEPLŐITŐL“ szabadulni akar, használja a biztosan ható, valódi

Főraktár: **Török József** gyógyszerháza Budapest. Lerakat:

LISZKA-féle szeplő elleni mosdó vizet.

Vajda Imre és Társa drogeriájában SZEGED, Kárász-utca.